

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Naruszenie 2008/2199

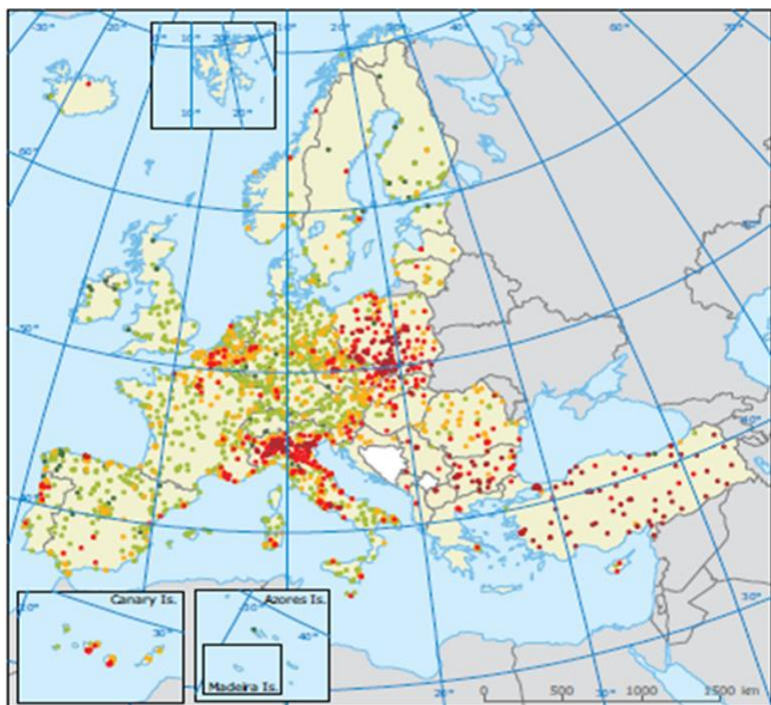

Roman Gładz
Departament Ochrony Powietrza
Ministerstwo Środowiska
Warszawa, dnia 17 lutego 2016 r.

Zanieczyszczenie powietrza – problem europejski

Pył PM10

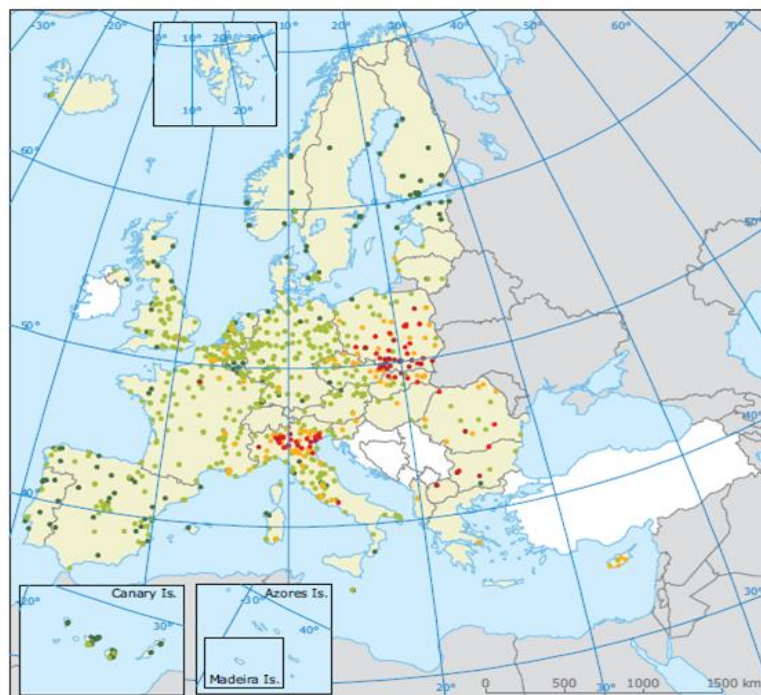

90.4 percentyl stężeń
dobowych PM10 w 2012 r.

- ≤ 20
- 20–40
- 40–50
- 50–75
- > 75

- brak danych
- kraje/regiony nie uwzględnione w procesie wymiany danych

Pył PM2,5

Stężenia średnioroczne PM2,5 w
2012 r.

- ≤ 10
- 10–20
- 20–25
- 25–30
- > 30

- brak danych
- kraje/regiony nie uwzględnione w procesie wymiany danych

Jakość powietrza w Polsce - PM10

Rok/ czas uśrednie nia	2010	2011	2012	2013	2014
24h	42	42	38	36	42
rok	21	23	18	17	19

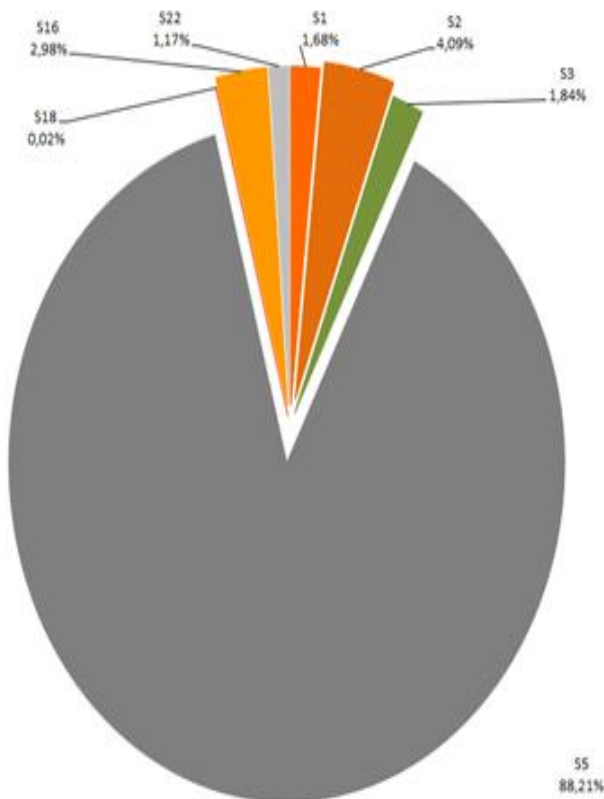
Źródło danych: Państwowy Monitoring Środowiska - Inspekcja Ochrony Środowiska
Opracowanie: Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy

Źródło danych: Państwowy Monitoring Środowiska - Inspekcja Ochrony Środowiska
Opracowanie: Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy

Przyczyny przekroczeń – PM10 (24h)

S1 - oddziaływanie emisji związanej z intensywnym ruchem pojazdów w centrum miasta

S2 - oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów na głównej drodze leżącej w pobliżu stacji

S3 - oddziaływanie emisji z zakładów przemysłowych, ciepłowni, elektrowni zlokalizowanych w pobliżu stacji pomiarowej

S5 - oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

S16 - emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk

S18 - emisja zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni pylących, np. pól, nieutwardzonych dróg i placów

S22 - zanieczyszczeń spoza strefy - przeważa emisja z indywidualnego ogrzewania domów i mieszkań

Przyczyny przekroczeń norm jakości powietrza w Polsce

- struktura paliwa - spalanie paliwa złej jakości oraz odpadów,
- stare i wysokoemisyjne kotły,
- stosowanie biomasy w nieprzystosowanych do tego kotłach,
- intensywny ruch pojazdów w centrach miast,
- niekorzystne warunki atmosferyczne – w okresie zimowym układy wyżowe, słaby wiatr – cisze i niskie prędkości wiatru, brak lub małe ilości opadów,
- występowanie warstw inwersyjnych,
- ukształtowanie terenu – doliny i kotliny,
- wpływ zanieczyszczeń transgranicznych.

Podstawa do stwierdzenia naruszenia 2008/2199

Od wielu lat w Polsce utrzymuje się nieodpowiedni stan jakości powietrza (wg oceny za 2014r. przekroczenia norm jakości powietrza ze względu na pył PM10 stwierdzono w 42 spośród wszystkich 46 stref w kraju). Jednocześnie podobna sytuacja w zakresie nieodpowiedniej jakości powietrza występuje poza tym w 15 państwach członkowskich. W związku z powyższym Komisja Europejska mając na uwadze stan zdrowia obywateli Europy podjęła działania mające na celu przyspieszenie procesu poprawy stanu jakości powietrza w państwach członkowskich, kierując sprawy do Trybunału Sprawiedliwości.

Podstawa prawna naruszenia 2008/2199

Dotrzymanie norm jakości powietrza ze względu na pył PM10 (norma średnio dobową $50\mu\text{g}/\text{m}^3$, norma średnioroczna $40\mu\text{g}/\text{m}^3$), zgodnie z przepisami prawnymi Unii Europejskiej powinno nastąpić do końca 2005 r.

Jednakże zgodnie z art. 22 ust. 2 dyrektywy CAFE konieczność osiągnięcia przedmiotowych norm jakości powietrza mogła być przedłużona do dnia 11 czerwca 2011 r. pod warunkiem przedstawienia przez kraj członkowski uzasadnionego wniosku derogacyjnego. Polska skorzystała z takiej możliwości przedkładając Komisji Europejskiej (KE) na prośbę właściwych samorządów odpowiednią dokumentację. Spowodowało to odroczenie decyzji Komisji o rozpoczęciu postępowania administracyjnego w stosunku do Polski za niedotrzymywanie norm jakości powietrza.

podstawa prawna naruszenia 2008/2199

Naruszenie przez Rzeczpospolitą Polską wymogów art. 13 ust. 1 (Wartości dopuszczalne i progi alarmowe dla ochrony zdrowia ludzkiego), oraz art. 23 ust. 1 (Plany ochrony jakości powietrza) dyrektywy 2008/50/WE

historia postępowania KE ws naruszenia 2008/2199

- w dniu 12 listopada 2008 r. Polska przedłożyła powiadomienie o odroczeniu terminów dla PM10 w 83 strefach i aglomeracjach (bez województwa śląskiego). W efekcie KE przyznała odroczenia dla 3 stref oraz derogacji warunkowych dla 2 stref.
- w dniu 2 lutego 2009 r. Komisja wystosowała wezwanie do usunięcia uchybienia polegającego na niedotrzymaniu norm jakości powietrza ze względu na pył PM10, w stosunku do stref dla których nie wystąpiono o odroczenie terminów - odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 31 grudnia 2009 r.,
- w dniu 1 października 2010 r. Komisja wystosowała do Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnioną opinię w ww. sprawie niedotrzymania norm jakości powietrza ze względu na pył PM10– odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 30 listopada 2010 r.,

historia postępowania KE ws naruszenia 2008/2199

- w dniu 26 kwietnia 2013 r. KE skierowała dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia, dotyczące naruszenia przepisów art. 13 ust. 1 i 23 ust. 1 dyrektywy CAFE – odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 26 czerwca 2013 r.,
- w dniu 31 marca 2014 r. Komisja skierowała dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia
 - zarzuty formalne dotyczące art. 23 ust. 1 w zakresie przygotowania planów jakości powietrza, które nie miały charakteru krótkoterminowego – odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 5 maja 2014 r.,
- w dniu 27 lutego 2015 r. KE wystosowała jeszcze jedną dodatkową uzasadnioną opinię, w której Komisja podtrzymała dotychczasowe zarzuty, dotyczące art. 13 ust. 1 i art. 23 dyrektywy CAFE, w zakresie niespełnienia wymogów dla pyłu PM10 – odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 27 kwietnia 2015 r.

historia postępowania KE ws naruszenia 2008/2199

- W ostatnich latach (2010-2013) stan jakości powietrza ulegał stopniowej ale systematycznej poprawie, a ilość stref z niedotrzymywaniem normy dla pyłu PM10 zmniejszała się z roku na rok. Niestety ostatni raport wynikający z oceny jakości powietrza w strefach w Polsce za rok 2014 przesłany do KE w dniu 30.09.2015r. wykazał, że w 42 spośród wszystkich 46 stref w kraju przekroczona jest wartość dopuszczalna dla pyłu PM10, co oznacza pogorszenie sytuacji w stosunku do roku 2013 (36 stref z przekroczeniami).
- Biorąc powyższe pod uwagę KE podjęła w dniu 9 grudnia 2015 r. decyzję o skierowaniu przeciwko Polsce skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej za niedotrzymywanie standardów jakości powietrza.
- Jak dotychczas nie wpłynęło oficjalne zawiadomienie o złożeniu sprawy do TSUE.

infringement procedure

- Zgodnie z zasadami postępowania w ramach procedury „infringement procedure” w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej stroną polską będą reprezentowali przedstawiciele Ministerstwa Spraw Zagranicznych, którzy będą wspomagani merytorycznie przez ekspertów z Ministerstwa Środowiska oraz przedstawicieli administracji samorządowej, która jest odpowiedzialna za zarządzanie ochroną/jakością powietrza na poziomie wojewódzkim i lokalnym.
- Jak wynika z dotychczasowych doświadczeń procesy sądowe prowadzone w Trybunale Sprawiedliwości UE są wieloetapowe i mogą trwać nawet kilka lat.
- Najmniej korzystnym wariantem kończącym takie postępowanie może być wymierzenie Polsce kary finansowej.
- W tym czasie w związku z różnorodnymi działaniami podejmowanymi na wszystkich szczeblach zarządzania może nastąpić zdecydowana poprawa jakości powietrza, co w efekcie może mieć wpływ na wysokość ewentualnej kary, a nawet może spowodować umorzenie postępowania.

Kroki podjęte przez Rząd RP/MŚ

- W celu zapoznania się z przebiegiem procedury sądowej przed TSUE Polska wystąpiła pismem z dnia 5 stycznia br. do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w celu przyłączenia się Polski w formie interwenienta w podobnej sprawie, jaką Komisja Europejska wytoczyła przeciwko Republice Bułgarii.
- pismem z dnia 13 stycznia br. MŚ wystąpiło do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska o przeprowadzenie analizy i weryfikację lokalizacji poszczególnych stacji pomiarowych pod kątem optymalizacji pomiarów jakości powietrza i pogłębienia reprezentatywności wyników ze szczególnym uwzględnieniem udziału źródeł nieantropogenicznych w wynikach oceny jakości powietrza.
- Konieczne jest także zintensyfikowanie działań w ramach realizowanych programów ochrony powietrza, tak aby podnieść ich efektywność. W związku z powyższym MŚ wystąpiło w dniu 12 lutego br. do władz samorządowych o przygotowanie informacji na temat podjętych i planowanych do podjęcia działań naprawczych w celu wyeliminowania przekroczeń norm jakości powietrza w zakresie pyłu PM10.

Kroki podjęte przez Rząd RP/MŚ

- Niezbędne jest także zapewnienie odpowiednich środków finansowych na realizację zadań naprawczych w zakresie jakości powietrza. W związku z powyższym wystosowano w dniu 4 stycznia 2016 r. prośbę do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz funduszy wojewódzkich o przeprowadzenie analizy obowiązujących programów priorytetowych, jak również zaproponowanie nowych linii finansowych z sugestią konkretnych technologii, które bezpośrednio będą dedykowane działaniom zmierzającym do poprawy stanu jakości powietrza w Polsce w celu wywiązania się z nakładanych zobowiązań.
- Konieczne jest także podjęcie działań technicznych i technologicznych mających na celu wyeliminowanie lub ograniczenie emisji pyłu. Mając na uwadze powyższe zwrócono się także w dniu 4 stycznia br. do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami z prośbą o przeprowadzenie analizy w jakim kierunku powinien być prowadzony dalszy rozwój gospodarczy z jednoczesnym ograniczeniem wielkości emisji zanieczyszczeń oraz zaproponowanie kierunków wsparcia technicznego i technologicznego w obszarach gospodarczych odpowiedzialnych za stan jakości powietrza. Praca będzie dwuetapowa. Pierwszy etap będzie dotyczył wstępnej analizy wykonanej przez ekspertów KOBIZE, a drugi etap - rozszerzony będzie obejmował udział ekspertów zewnętrznych.

Co dalej ?

- » Zmiany prawne
- » Wykorzystanie zapisów tzw. ustawy antysmogowej
- » Nowe technologie (np. błękitny węgiel)
- » Strefy LEZ
- » Akcje informacyjno - edukacyjne

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Roman Głaz
Ministerstwo Środowiska
Warszawa, dnia 17 lutego 2016 r.